

RIQUESA ONOMÀSTICA DEL DECat D'EN JOAN COROMINES (IV)

Les enumeracions següents corresponen al volum IV del DECat (utilitzem ara aquesta abreviatura, preferida per l'autor, en lloc de DECLC, per a evitar confusions amb el DCEC); i completen les publicades en els nostres números VI, VII i XI —respectivament sobre els volums II, I, i III del DECat.

TOPÒNIMS: (citem només els desplaçats alfabèticament, o la referència dels quals no queda clara) Adalmús (s.v. Fur); Afrau (Frau); Agaús (Gaús), Agralet i Agrevolet (Grèvol); Alamús (Fur); Alanària (Fons); Alella (Graelles); Algaida (Gairell); Almàssera (Jàssera); Alpara (Foc); Alputze (Galeria); Alvan (Hora); Anfesta (Infest); Anna (Jana); Arnau (Font); Atzaneta, Atzeneta (Geneta) Avedoga (Gargalla); Avenc (Forat), Avencó (Jana).

Baell, Baella, Baellos (Gual), Baells (Gual, Guaret); Baixada (Grau); Baixants (Girar); Banyuls (Fur); Bao (Gual); Baó (Ganya); Barbot, Barbotes (Galdiro); Barcarès (Gerd); Barranc (Greda); Barranquet (Forat); Bedoga (Galdós i Gargalla); Benacanzil (Galze); Beniformiga (Forma); Benipexcar (Foc); Benissanet (Genet); Bèrcol (Isard); Bernat (Font); Besalú (Hora); Besós (Isard); Biniagolfa, Biniagorfa (Golfa); Biumala (Fou); Biure (Guaret); Blanc (Groc); Boter (Font); Bou (Fou); Bullidors (Fondre).

Cabec (Gaús); Cabra fera (Isard); Cabradís (Fort); Caials (Gajal); Cajola (Gàbia); Calaforners (Forn); Calapatar, Calàpet, Calàpot (Galàpet); Caldetes (Herba); Càlig (Galze); Camós (Garric); Camporan, Camporanes (Gran); Canomals (Graixando); Canturri (Gerd); Canyelles (Herba); Capdevila (Fons); Carcolze (Gallorsa); Cardèdol (Herba); Cardell (Herba); Cardet, Cardera (Guineu); Carrasca, Carrasqueta (Garric); Càrrova (Garrofa); Carrots (Garrotxa); Cassanelles (Herba); Castellformit (Fornir); Cau (Forat); Cavec (Gaús); Cercèdol (Herba); Clos (Gresol); Clot (Gorg i Gresol); Cobertat (Font); Codoval (Gòdua); Coforns (Forn); Cól (Goll); Collformic (Fornir); Coll-Pa (Galindó); Coma-Llèmpia (Límpid); Coma-lo-forno i Coma-lo-furno (Forn); Compalafrau (Frau); Concròs (Gresol); Corribia (Fotja 2); Coscollar (Garric); Coscuera (Gerd); Creda (Greda); Creixenturri (Graixando); Creny (Greda); Cres, Crest (Greda); Cretes (Garita i Greda); Cros (Gresol); Cruells (Gresol).

Darnacolleta (Glenya); Dejú (Jus); Degotalls (Gota); Dins (Fora); Dios (Jus); Edra (Heura); Ègua Blanca (Gest); Enfront (Front); Enfús, Enfusa (Fondre); Engolasters (Gola); Engolidor (Gola); Entreforquet (Forca); Erbetz (Herba); Escuer (Gorra); Espinabell (Herba); Estall (Instal·lar); Estany (Gorg); Estany-Gémèna (Geminat); Estany Gento (Gent); Estanyo (Instal·lar i Jana); Estinclells (Herba).

Fabioler (Flauta); Faitús, Faitures (Fracció); Falgons (Garric); Fanganals (Font); Farnicó (Forat); Farrúbio (Fleca, Font i Gavet); Febror (Guaret); Fenellua (Fonoll); Feu (Fou); Fla, Flare (Frare); Flamaire (Flum); Fleix (Flectir i Freixe); Fleixa (Freixe); Flix (Flectir i Freixe); Flomba (Flum); Floranques (Forat); Fluvià (Flum); Fogars (Foc); Fogonella (Foc); Fonà (Fons); Fondrats (Fons); Fonera (Fons i Gamba); Fonteana (Jana); Foraca, Foranca (Forat); Forapeu (Fora); Formentera, Formentor (Forma i Fruir); Formiguera (Fornir); Fou (Gotim); Fraga (Frau); Frasquet (Frasques); Fraussa (Frau); Freita (Fracció); Frezo (Fressa); Frits (Fregir); Fumanya (Fou); Fumiana (Font); Furnigosa (Formiga); Fuses (Fondre); Fussimanya (Fou).

Gaibiel (Gaiuva); Gaixivers (Guaixar); Galatzó (Galeria); Galiana (Guspira); Galilea (Galeria); Gallérans (Galzerans); Galleuda (Gallorsa); Gallicant (Isard); Gallifa (Galifardeu); Gandeda (Gangalla); Gardolles (Gorg); Gargal (Gargalla); Gargallet (Galet); Garrantxa (Garra); Garravela, Garraver (Gavarra); Garravó (Gavarra); Garrius (Garric); Garuta (Gruta); Gaserrans (Galzerans); Gatziu (Gasiu); Gau (Gual); Gausos (Gaons); Gavardera (Guineu); Gavilà (Gavina); Gazost (Gerd); Gebut (Gep); Gémena (Geminat i Gúmena); Genòs, Genost (Gerd); Ger (Girul); Germanells (Geminat); Gimennells (Geminat); Gin, Ginc (Geni); Ginast (Gerd); Gireny, Giró (Gerd); Gleda (Greda); Glorianes (Flum); Gobaner (Govanella); Gorga (Gola); Gorgolosa (Grèvol); Gorja (Gorg); Gorrablanca (Gorg); Grades (Graelles); Gradis (Grau); Graiera (Gralla); Granja (Garra); Granollacs (Granota); Granollers (Graixando i Granota); Grapat, Gràpat (Galàpet i Gripau); Grasell, Grases (Grau); Grassot (Gras); Grats (Graelles); Grau (Frau, Freu); Graules (Gralla); Gravillars (Greda); Grealó (Greda); Grecs (Greda); Grefull (Grèvol); Grescos (Greda); Gresolet (Grèvol); Grier (Greda); Griera (Gralla); Grill (Guill); Grions (Greda); Gritelles, Grites (Garita); Guerosso (Gerd); Guilla (Guineu); Guinardó (Guineu); Guinedo (Gerd); Guinjols (Ginjol); Guínjols (Guix); Guinsa (Gerd); Guird— (Gerd); Guiró (Gerd); Guissona (Guix); Guitalens, Guitarriu, Guitian (Gaita); Guíxols (Guix); Gunyoles (Gairell).

Homoier (Jardi); Horsavinyà (Jardi); Hort (Jardi); Hortells (Herba); Iana, Ianes (Jana); Ierri (Liern); Irla (Illa); Isert (Isard); Isona (Guix); Isòvol (Graixando); Ivars, Ivorra (Isard); Jaganta (Ganta, Gegant); Jepanda (Graixando); Joanet, Joanetes (Jove); Joglars (Joc); Jóncols (Jonc); Joneions (Genoll); Josà (Jus); Joval (Jou); Julà (Joc); Jum (Jonc); Junsa (Jonc); Jurà (Jus).

Lasquarri (Gorra); Lavança (Làpida); Ligüerre (Gorra); Llagunes (Gargalla); Llaguarres (Gorra); Llana (Landa); Llanaira (Fons); Llanars (Llana); Llanceros (Gençana); Llanera (Landa); Llats (Lateral); Llebera (Làpida); Lledura (Letícia); Lleida (Isard); Llenassos (Landa); Llera (Glera); Llibrell (Gibrell); Lligordà (Gotim); Lindars (Límit); Llivia (Fotja 2); Llobregat (Gebre i Gibrell); Llorell (Herba); Llorona (Isard); Llotes (Illa); Llucalcarí i Llucalacari (Fons); Llucena (Jus); Llumeneres (Límit).

Madiri, Madirri (Fusta); Malè (Galera i Gendre); Malgrat (Freu i Grau); Manol (Fona); Manyans (Fons); Marguinades (Gerd); Martorell (Herba); Massal— (Jàssera); Meyana, Meyans (Fons); Micó (Forat); Mijans (Font); Minyana (Fons); Moncaira (Jonc); Mondió (Jus); Montalegre (Gai); Montgai, Montgoi (Gai); Montogordo (Gord); Mura (Herba); Nixola (Illa); Olopte (Gallorsa).

Palafolls (Foll); Palumbar (Foc); Pas Ample (Gual); Pedraforca (Forca); Pedrell (Herba); Peníscola (Illa); Penyaflor (Flor); Perella (Herba); Perropital (Galàpet); Piera (Freixe); Pincaró (Jana); Pinell (Herba); Pinua (Galdós); Placer (Gamba); Planamolin (Jana); Pleta (Jaça); Portè (Galera i Gendre); Pratformiu (Fornir); Pregon, Preon, Preona (Fons); Prenafeta (Fracció); Prunelles (Herba); Púbol (Golfos); Puiforniu (Fornir); Puigllançada (Gençana); Puirani (Gran); Querforc (Forca); Querrubí (Gavet).

Rabiosa (Font); Rabós (Garric); Rafelguaraf (Gaiuva); Rana (Granota); Regolfa (Golf); Reguard (Guardar); Rellonge, Relonge (Hora); Ribafeta (Fracció); Ribampiedro (Jana); Ripoll (Glera); Rocaiano (Jana); Rovellat (Font); Ròvol (Golfos); Rua (Gallorsa); Rúbies (Gavet); Saganta (Ganta i Gegant); Santagaldana (Galdana); Santalinya (Linya); Sant Fruitós (Fruir); Segant (Ganta); Serè (Font); Serraima (Ima); Sessorgues (Gorg); Siern (Liern); Simanya (Fou); Sinyol (Fons); Sobirà (Jus); Sòldevila (Fons); Solsida (Illa); Soms (Font); Sòrguen (Gerd); Sòvol (Golfos).

Tatzó (Flum); Tec (Flum); Terra (Fora); Tintara (Foc); Toll (Gorg); Tornadissa (Fort); Torrefeta (Fracció); Torrelameu (Galifardeu); Tossa (Isard); Trau (Forat); Treu, Treumal (Freu); Trompa (Galdiro); Vallclara (Galzerans i Garric); Valldalgorfa (Golf); Valldaneu (Galifardeu); Vallfogona (Foc); Vallhivern (Hivern); Vallicrosa (Gresol); Venta (Hostal);

Vetes Blanques (Foc); Vilaformiu (Fornir); Vilardell (Gotim); Voret (Guaret); Xenturri (Graixando); Xino (Jana); Xomba (Flum); Xordal (Gerd); Xuclà (Joc); Xuclador (Fondre).

Campolado, Copolado, Comalada, Costalada, Feixalades, Hortolados, Motllats, Peralada, Pilarada, Pilarades (s. v. Lat).

ANTROPÒNIMS: N'anotem una presència més nombrosa que en els volums precedents. Alguns fins i tot amb entrada pròpia: per exemple Gamissans, Gamundí, Genovart (Genover), Guarch, Guiset, Gultresa, Jalmar (Jaumar), Lairet, Liern. En d'altres articles són esmentats renoms individuals i malnoms ètnics: Afumat (s.v. Fum), Esgarrapacristos (Gara), Carrasclet i Carrasquet (Garric), Gallinares (Gall), Galta-roja (Galta), Gamat (Gamar), Ganxos, Ganxets (Ganxo), Gat, Gatnau (Garneu), Gatxos (Gaig), Jep i Jepic (Gep), Golluts (Goll), Gorramins (Gurrumino), Peixfrit (Fregir), Piteu (Garneu), Saltafreixos (Freixe); etc. I naturalment un bon assortiment de cognoms: Aimeric (Gaita), Arnau (Guineu), Arobello (Herba), Costa-jusà (Jus), Cusca (Guardar), Ermengol (Gual), Ferran (Garlanda), Fontdecava (Font), Fornaris (Font), Forteza (Fort), Fruitós (Fruir), Galí (Galindó), Galvany (Gavany), Garrigasait (Garric), Gassó, Gassol (Gassot), Gassulla (Gansull), Gaudí (Goig), Gelmar (Jaumar), Genescà (Jana), Gerbert (Jaumar), Germer (Gerb), Gimbernat, Gimpere (Gimnàs), Gombau (Guineu), Gramatges (Gràfic), Godaiol, Gudiol (Godall), Guilla, Guisla (Guineu), Guillem (Guerra), Guinard (Guineu), Iern, Isern (Liern), Jaumira (Jaumar), Joaneda (Jove), Jovany (Gosar), Jurch (Jurcar), Junoy (Genoll), Mataguirros (Garri), Micalet (Fleca), Oriol (Fur), Orobal (Herba), Prast (Fletxa), Regordosa (Guardar), Viçantet (Fleca); etc.

SOBRE EL VOLUM IV DEL DECat D'EN JOAN COROMINES

Enric MOREU-REY

I. NO DE PAGESOS. SINÓ DE SENYORS.- Com qualche erudit, En Joan Coromines es deixa atraure sovint per una visió populista de la creació dels topònims, similar un xic a aquelles concepcions irrealistes i mítiques de la generació «col·lectiva» de la poesia èpica, o de la construcció de les catedrals com a obra «del poble». La història demostra —oposant-se a contes de velles— que els topònims han estat, molts, conseqüència de voluntats individuals d'estrats amb els poders o les possibilitats necessàries. Des dels funcionaris romans amb els noms de llurs colònies, fins al Pòlitburó amb canvis sovintejats de nominacions polítiques, passant per noms donats a fundacions occitanes per senyors retornats d'Hispania o noms de la Meseta atorgats per nobles repobladors. I no parlem ja del bateig d'urbanitzacions actuals, invents d'empresaris o de publicitaris: noms a la perpetuació dels quals ningú sembla poder oposar-se.

Ens estranya doncs que, en el DECat, IV, 254, per a demostrar que «Mons Gaudii» és l'ètim dels nostres *Montgai*, En Joan Coromines es recolzi en l'argument següent: «no seria natural anomenar 'muntanya contenta' una serra encinglerada (...), ni en general es presta la idea d'alegria o contentament, *almenys des del punt de vista pagès* [subratllem nosaltres], per qualificar serres i tossals, com s'hi presta en el cas de valls, planes fèrtils i poblacions.» Nosaltres hem recordat manta vegada, predicant en el desert (Cf. per ex. *Els nostres Noms de Lloc*, pàg. 79, 95, i 160), les evidències: 1) del bateig en sèrie de castells i poblacions per senyors repobladors; 2) de l'«arbitrarietat» consegüent de tals nominacions; 3) de les nominacions afectives (fundades sobre sentiments o estètica, de vegades; però també sobre rutina i superstició). Així s'expliquen doncs els *Montbò*, *Montalegre*, *Montclar*, *Montcortès*, *Montfort*, *Montgai*, *Montpalau*, *Montsant*, *Bellmunt*; etc.; *Vila-ardida*, *Vilabella*; etc.; que

batejaren castells i fortificacions diverses primitivament (i no muntanyes: la muntanya prengué nom del castell o de la torre).

I no sabem pas veure, en la situació geogràfica d'alguns dels nostres *Montgai*, les raons de la localització que expliquen els *Montjoie* francesos (segons Dauzat, Longnon, i d'altres): «tumuli», oratori-senyal al llarg de carreteres... Potser l'únic seria el poble de *Montgai* de la Plana d'Urgell (Vall del Sió), i que, en aquest cas, ni és ni ha estat mai feréstec, ni té muntanyes.

II. NO «GERMANOFÒNICS».- A *DECat*, IV, 263, ensopeguem amb una afirmació inesperada per la seva rotunditat: «Barcelona, reconquerida pels francs, quan encara eren germanofònics». Pocs anys després de conquerir Barcelona, els soldats francs (entre parèntesi precisarem que no solament eren francs els «conqueridors» de Barcelona, sinó també aquitans, occitans, refugiats hispans, i gots —més que probablement romanoparlants) escoltaren els Juraments d'Estrasburg (any 842), i calgué que els hi enunciessin en romanç ben romànic. Des de segles, els francs ja s'expressaven en un xampurreig romànic: havien après a entendre i a intentar de parlar un llatí vulgar degradat en llarg contacte previ amb la Romanitat. I no és cap argument contrari el fet que Carlemany i el seu fill (i alguns palatins) sabessin un cert germànic.

Altra cosa seria reconèixer que el protofrancès que parlaven aquells «conqueridors» conservava naturalment una parcel·la consistent de lèxic francic, que acceptaren també els indígenes de parla «llatina».

III. —ARD TAMBÉ ÉS ANTIC AQUÍ.- A *DECat*, IV, 302 llegim: «D'altra banda el sufix *-ard* només és antic en francès i en llengua d'oc», evocant un Ramon Gualgard, «ben segur occità», del 1147. Ens sembla consideració errònia, o, almenys, expressada malament. En aquest mateix número d'ONOMÀSTICA B.I., en un article sobre onomàstica vuitcentista i noucentista, els nostres lectors trobaran una possible resposta: hi citem una llista (incompleta) de setze antropònims amb el sufix originàriament germànic *-ard*, documentats tots al nostre país al segle X almenys (algú del segle IX; per ex.: un *Odolard*, del 917, consta com a fill d'un altre *Odolard* —que pertanyia doncs a la segona meitat del IX). Per tant res de limitar el *-ard* ni en el temps ni en l'espai com sembla que digui en Coromines. O aleshores cal que precisi de quin sufix *-ard* parla.

Tampoc creiem certa l'afirmació següent (en el mateix article, *l.c.*) (i sempre a manca de precisions classificatòries): «Tinguem present que el fenomen fonètic de la reducció de *gua-* en *ga-* era una innovació introduïda de fresc a una part del Nord i al Midi de França quan hi comença de ple la transmissió literària».

IV. MOROS A ANDORRA.- Un paràgraf, vehement quasi irascible, del *DECat*, IV, 955, comença, molt pintorescament, així: «El senyor Moreu ha somiat moros a Andorra»... He explicat enjondre (p. ex. a ONOMÀSTICA B.I., IV, 16-17) perquè, després d'haver viscut a Andorra durant les quatre estacions, no considero acceptable la teoria d'En Coromines (o de l'Abadal, i d'altres) segons la qual els Àrabs no petjaren aquelles Valls. Em baso, —a part de les consideracions històriques i geogràfiques pertinents—, en l'existència, al segle XII, del topònim «Almuneres» (pretèrit de l'actual *Llumeneres*), forma que no pot venir de cap manera d'ètim llatí: ha de ser doncs aràbiga. Contra això en Joan Coromines no troba altre argument que el de la pretesa lectura errònia per part meva de la documentació (perquè, és clar, si «Almuneres» ha estat ben llegit, ha de ser aràbig). I bé: no soc jo qui vaig transcriure la font, sinó un erudit especialista que em mereix tota confiança. Per tant la meua argumentació resta vàlida: hi hagué un indret anomenat «Almunera» o «Almenara» a Andorra, vestigi del pas dels moros. (El mestre m'explica que *Alm-* no pot derivar en *Llum-*; evidentment! El mestre oblidat que un mot pot substituir un altre).

La cosa esdevé seriosa quan, en aquell mateix paràgraf, el senyor Coromines comet una

greu manca a les regles de la més mínima honestat científica i professional. Cita: com si fossin paraules meves literals, i que ell posa entre cometes, una frase que jo no he pronunciat mai, ni ha estat mai escrita. Diu En Coromines: «car aquest senyor [jo] «no creu en les lleis fonètiques» (així ho ha imprès en un número posterior d'aquest butlletí que ell publica». I afegeix En Coromines, potser tement d'haver exagerat la nota: «Amb lleis o sense, el butlletí fa obra útil: per molts anys!».

Gràcies per l'encoratjament: fem obra útil (i publiquem treballs d'En Joan Coromines). Ara bé: qualsevol dels nostres lectors pot consultar el número x del Butlletí (pàg. 41), i comprovarà la falsedat de l'atribució de la frase incriminada. Deiem literalment: «(...) els arqueòlegs tracten amb material existent i concret, i en canvi els filòlegs parteixen d'especulacions, i d'unes anomenades «lleis» d'evolució fonètica insegures. (...) la seva posició [d'Enric Moreu-Rey] enfront del problema de la història dels mots, és, per principi, de cautela, i que per això moltes de les hipòtesis de J. Coromines i J. Mascaró (...) semblen infonamentades (...)» [segueix EMR objectant a teories dels dos comunicants documentació adversa, en els casos de *Massanella* i de *Pantaleu*].- Queda clar que la meva posició no és de rebuig de les anomenades «lleis» d'evolució fonètica, sinó de «cautela». Després de Gilliéron, tots els especialistes de les escoles actuals mantenen aquesta actitud, i alguns creuen, com jo, que caldria trobar un altre terme, en lloc de «lleis» inventat pels Neogramàtics del segle XIX (massa absolut, connotant massa generalitat i obligatorietat), tenint en compte que la història de cada mot és específica, i no es pot estudiar el fonema (com feia la vella escola, a la qual compto que no pertany el professor Coromines) com a unitat aïllada, sinó dintre cada paraula, valor de conjunt, incrustada en context geogràfic, històric, social, etc., «oportant les influències diverses dels altres elements de l'estructura lingüística, analogies, nivells de llengua, etc.; aportacions variades d'adstrats, etc. («En fait, bien des facteurs viennent perturber les évolutions: facteurs articulaires, sociaux, psychologiques, et même intralinguistiques», A. Martinet).

L'etimòleg proposa, suposa, no «legisla»: la documentació el pot contradir. Així, en *DECat. IV. 913*, Joan Coromines escriu que *Joanet* i *Joanetes*, noms de pobles, «deuen venir» del col·lectiu *JUVENETUM*. -ETA, «bosc d'arbres joves». Doncs bé, en el meu *Els nostres Noms de Lloc*, p. 109, jo ja indicava que *Joanetes* era documentat «Ionathes» l'any 898: ço que enderroca l'especulació de l'etimòleg.

Tornant als moros: jo somio moros a Andorra, el senyor Coromines hi somia Covadongues. Tots somiem.

V. GAL·LICISMES D'UN ANTIFRANCES.- Allunyant-nos de l'Onomàstica, i només per a caracteritzar la imprudència d'En Joan Coromines historiador, culpa del seu impetuós (i atraient) temperament. En *DECat. IV. 246*, dubtant de si el baró de Maldà ha usat el mot «fogots» com a gal·licisme o no, l'autor es decideix partint de la deducció ingènua següent: «un tal francesisme seria xocant en un aristòcrata, i tan anti-francès com el B. de Maldà!» Deixant de banda el fet del desconeixement de la història del segle XVIII per part d'En Coromines, ignorant, es veu, que la major part de l'aristocràcia era aleshores afrancesada, no es comprèn com l'il·lustre etimòleg pugui confondre la tesi política personal del personatge, i la seva immersió en una societat i una llengua (aleshores també totalment afrancesades). És pura casualitat, però ben abans que es publicués el *DECat. IV.*, vaig lliurar als editors de l'«Anuario de Filología» de la Universitat de Barcelona, per a la seva publicació l'any vinent, un article el títol del qual ja és una resposta a la injustificada creença d'En Coromines: «L'afrancesament d'un dietarista antifrancès: Rafel d'Amat i de Cortada, baró de Maldà» (28 fol.). La segona part del treball recull els impropis antifrancesos del baró; la tercera estableix una llista de gal·licismes emprats pel personatge.

VI. ADDENDA.- Aprofito l'ocasió per a una defensa personal sobre un punt de detall. En *DECat. IV. 295*, Joan Coromines m'acusa d'haver comès un «disbarat» perquè, en un assaig

històric (sense cap pretensió filològica ni lingüística) (*El Pro i el Contra dels Borja*, 106), va sortir imprès el mot «galanardeu», en lloc de «galavardeu». Per a l'autor del *DECat* no existeix, es veu, la legal «presumpció d'innocència». El curiós del cas és que sí que innocent —sense haver-la consultada!— la font que ell creu que jo havia utilitzada. Afirmar En Coromines: «En l'edició del P. Chabàs (*El Archivo*) crec [!] que figura «galauardeus». Doncs bé: jo no havia trobat el text en el P. Chabàs, sinó en *Algunos documentos y cartas*, de J. Sanchis i Sivera (que cito en la Bibliografia d'aquell assaig)! Així doncs, si ho publico malament, és «disbarat»: a priori no pot ser culpa de la meua font documental; o no pot ser errada tipogràfica. He comprovat ara novament el text de Sanchis Sivera: posa «galanardeu» (p. 35), exactament com jo ho havia llegit i reproduït. Total: he estat acusat, públicament per a la posteritat i sense esperança de rectificació, d'un «disbarat» que no he comès. Hem rebaixaré ara, al meu torn, a acusar el pobre Sanchis Sivera? És clar que no: suposo que la culpa la va tenir l'impressor valencià del 1919.

¿Què pensaria de mí En Joan Coromines si (en l'article «Garrofa», p. 399, que em ve sota els ulls), on explica que les cireres garrofals són «una mena de cireres molt grossers» (vol dir «grosses»), jo l'acusés d'haver comès un «disbarat»? «Errare typographorum est»...

Amb tot, no em planyo, constato només. No puc protestar per dues raons: 1) que de «disbarats» d'aquesta mena, si furga bé, En Coromines en trobarà més d'un altre en els meus treballs; 2) que la fogositat seva constitueix una de les gràcies del *DECat*; al costat de les evidents qualitats erudites.

«BARRANC» A MALLORCA

Per a contribuir a la història de «barranc», i la seva introducció a les Illes, el nostre consoci Cosme Aguiló ens comunica que ha localitzat un cas de «barranc» en un document del 1512. El document és reproduït en el volum II de la «Història de Llucmajor» del Dr. Font Obrador (Mallorca 1974), p. 122. El document precisa els límits de S'Estalella («En lo loch de la Astelele»). Reproduïm el fragment interessant per al nostre tema (i seguim demanant si es troben referències més antigues):

«(...) E de qui pertex anant le volte de le Cova quis diu de la Astalela qui dita cova reste en la marina del dit magnifch mossen Pera Sanglada e tira al loch on se diu al Pou *del Beranch*.» (subratllem nosaltres). És document tret dels protocols notariais de N. Mataró, Llibre del magnifch Miquel Sureda.

ELS CARRERS DE GRÀCIA

Sota els auspicis de l'Obra social de la Caixa de Barcelona i del Club Excursionista de Gràcia, fou presentada, per Josep Buch i Parera, el llibre *Els Carrers de Gràcia*, obra de Josep M. Vilarrúbia i Estrany, el dia 13 del mes de març passat.

Josep M. Vilarrúbia segueix estudiant la toponímia urbana de tots els antics barris de l'actual ciutat de Barcelona; i ha arrellegat ja una copiosa documentació sobre el tema (i no com el responsable d'un ben poc convincent Nomenclator oficial de la ciutat que, preguntat sobre les fonts documentals que havia utilitzat [impreses, premsa antiga, monografies, fonts manuscrites, quins arxius?], respongué que ell s'havia refiat essencialment de l'Enciclopèdia!).